

CONTRIBUȚII LA STUDIUL FAUNEI DE DYTISCOIDEA ȘI GYRINOIDEA (INSECTA - COLEOPTERA) DIN SUD-VESTUL TRANSILVANIEI

ADRIAN RUICĂNESCU

Sud-Vestul Transilvaniei este caracterizat printr-o serie de forme de relief, geologice și climaterice ce conferă și o diversitate de biotopi și nișe ecologice. Aceasta a determinat pe mulți biologi români și străini să fie interesați de varietatea floristică și faunistică de aici și să o studieze atât din punct de vedere sistematic cât și ecologic. Totodată diversitatea formelor floristice, faunistice și peisagistice a determinat pe unii din marii noștri oameni de știință să declare un parc național și o mulțitudine de rezervații naturale.

Scopul cercetării faunei de coleoptere acvatice este de a întregi lista grupărilor taxonomice studiate în această zonă. Totodată de o importanță însemnată este și stabilirea condițiilor ecologice în care se dezvoltă pentru a descoperi și rolul lor în ecosistemele respective.

Materialul prezentat în această lucrare este în parte colectat de noi, în parte pus la dispoziție de către dl. Ioan Ghira muzeograf la Muzeul județean Hunedoara-Deva. Cea mai mare parte a acestui material este păstrat în colecția noastră. Determinarea a fost făcută folosind documentația cuprinsă în lista bibliografică [2], [3], [7].

Cele 2 suprafamilii cu care ne ocupăm nu au fost studiate în România, decât global în cadrul sistematicii coleopterelor, fiind astfel cuprinse în liste faunistice și cataloage [1], [5], [6], [8], [9], [10].

Trebuie menționat că numărul de specii din această zonă este mult mai mare decât cel cuprins în lucrarea de față, dar numărul deplasărilor noastre în Sud-Vestul Transilvaniei a fost destul de mic, din motive obiective.

Pentru a cunoaște exact sursa materialului, precum și condițiile ecologice ale fiecărui loc de colectare ce indică preferințele ecologice ale speciilor am folosit următoarele brevieri:

A' = adâncime peste 2 m; A'' = adâncime sub 2 m; Bj = Bejanu Târnăviței (AB); Bu = Buceș (HD); Cj = Certej-Făerag (HD); Et' = apă eutrofă α = mezosaprobă până la polisaprobă; Et- = apă eutrofă oligosaprobă până la β = mezosaprobă; H = Hațeg (HD); Hl' = apă expusă la soare pe o suprafață ± întregă și pe durată îndelungată; Hl'' = apă umbrată, cu eventuale porțiuni mici expuse la

soare; Ig = Ighiel (AB); Il = Iliia (HD); Li = Lipova (AR); Lo = Lonea (HD); M' = vegetație macrofitică (inclusiv alge macroscopice) abundentă; M- = vegetație macrofitică ± inexistentă; Med = element mediteranean; Ot = apă oligotrofă; Pă Păuliș (AR); pH⁺ = apă slab alcalină (7-7,5); pH⁻ = apă slab acidă (6,3-7); PoMed = element ponto-mediteranean; R_B = Retezat, complex Bucura; Rc = Retezat, zona calcaroasă (S); Re = apă curgătoare; R_C = Retezat, lacul Gemenele; R_p = Retezat, lacul Petrile; R_r = Retezat „Tăul dintre brazi”; S⁺ = suprafață peste 10 m².; S⁻ = suprafață sub 10 m²; Sc = Subcetate (HD); Sib = element siberian; St- = apă stagnantă; So = Șoimuș (HD); Zl = Zlatna (AB).

Suprafamilia Dytscoidea

1. Fam. Noteridae:

Noterus clavicornis (Deg.), Med. 3.04.1988.Li: S⁺ A, Er, pH⁻, M', HI⁺, St; Il: S⁺, A, Er, pH⁺ III', M', St; 10.03.1988. Lo: S, A, Er, pM⁻, M', HI⁺, St.
N. crassicornis Mull. Sib. 3.04.1988 Il: S⁺, A, Er, pH⁺, HI⁺, M', St.

2. Fam. Laccophilidae:

Laccophilus variegatus Germ. Med. 04.1988 Bj: S⁺, A⁺, Et⁺, pH⁺, M', HI⁺, St; 15.07.1988, Rc: S, A, Er, pH⁺, M', HI⁺, St.

3. Fam. Hydroporidae:

* *Hyphydrus ovatus* (L.), Med. Posibil în ape puțin adânci, eutrofe populate cu cladocere de care este dependent.

* *H. sanctus* Sharp. Med. 3.04.1988 Li: S⁺, A, Er, pH⁺, M', HI⁺; St.

Apare în bălțile populate cu cladocere.

Guignotus pussillus (F.), Med. Posibil în apele puțin adânci, deschise, de altitudine mică.

Coelambus confluens (F.), Med. Posibil în apele cu aceleași caracteristici.

C. impressopunctatus (Shall). Sib. Posibil în apele puțin adânci.

Hygrotus inaequalis (F.). Sib. Posibil în apele puțin adânci, deschise

* *Hydroporus memnonius* Nic. Sib. Posibil în apele stagnante sau ușor curgătoare submontane.

H. nigrita (F.) Sib. 5.10.1984 R_B: S⁺, A⁺, Ot, pH⁺, M', HI⁺, St.

H. palustris (L.) Sib. 25.09.1986 R_C: S⁺, A⁺, Ot, pH⁺, M', HI⁺, St; 10.05.1988 Lo: S, A, Er, pH⁺, M', HI⁺, St; 9.04.1988. So: S⁺, A, Er, pH⁺, M', HI⁺, St; 12.08.1988 R_r: S, A, Er, pH⁺, M', HI⁺, St.

H. planus (F.) Med. 10.05.1988 Lo: S, A, Er, pH⁺, M', ± HI⁺ St; 9.04.1988 Ho: S, A, Et⁺, pH⁺, M', HI⁺, St; 15.07.1988, R_C: S, A, Er, pH⁺, M', ± HI⁺, St.

* *H. rufifrons* Duft. Sib. 15.08.1988. R_C: S, A, Er, pH⁺, M', ± HI⁺, St.

* *H. striola* (Gyll.) Sib. 12.08.1988 R_r: S⁺, A, Er, pH⁺, M', ± HI⁺, St.

**Porhydrus lineatus* (F.) Med. 3.04.1988. Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.

**Deronectes platynotus* (Germ.) Sib. Posibil în bălțile submontane și montane cu apă curată și substrat de frunze.

Scarodytes halensis Payk. Sib. Posibil în bălțile cu apă curată și substrat pietriș din zonele de deal și submontane.

4. Fam. Colymbetidae:

Copelatus haemorrhoidalis (Rég.) Med. 04.1988. Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Platambus maculatus (L.) Posibil în pârâurile submontane, porțiuni line.

Gaurodytes bipustulatus (L.) Po Med. 25-26.03.1988. Zl, Ig, H: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 04.1988. Bj: S, A, Er, pH, M, St.; 10.05.1988. Lo: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 9.04.1988. So: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 15.07.1988. Rc: S, A, Er, pH, HI, M, St.; Specie euritopă, suportă chiar și apa salmastră.

**G. didymus* (Ol.) Med. 04.1988 Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St.; Specie nouă pentru România.

**G. paludosus* (F.) Sib. 9.04.1988. So: S, A, Er, pH, M, HI, St.

**G. solieri* Aube. Sib. Posibil în apele submontane și montane.

G. sturmi (Gyll.) Sib. 22.04.1988 Bu: S, A, Er, pH, HI, St; 10.05.1988 Lo: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 15.07.1988 Rc: S, A, Er, pH, M, ±HI, St.

G. sp. larvă. 16.08.1988. Rp: S, A, Er, pH, AI, M, St.

**Eriglenus undulatus* (Schrank). Sib. 9.04.1988. So: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Ilybius fuliginosus (F.) Sib. 04.1988 Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St.

I. obscurus (Marsh) Sib. 10.05.1988. Lo: S, A, Er, pH, M, HI, St.

**Rhantus bistratus* (Bergstr.) Sib. 30.04.1988 Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Rh. pulverosus (Steph.) Med. 3.04.1988. Il: S, A, Er, pH, HI, St.; 04.1988. Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 10.05.1988 Lo: S, A, Er, pH, M, HI, St, 9.04.1988. So: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Colymbetes fuscus (L.) Po Med. 20.04.1988 Ctj: S, A, Er, pH, M, HI, St.; Rc: S, A, Er, pH, HI, St; 3.04.1988. Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.

5. Fam. Dytiscidae:

Hydaticus seminiger (Deg.) Sib.: 04.1988 Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St;

H. transversalis Pontopp. Sib. 04.1988 Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St.

**Graphoderus austriacus* (Sturm.) Sib. 15.07.1988 Rc: S, A, Er, pH, M, ± HI, St.

G. cinereus (L.) Sib. 3.04.1988. Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Acilius sulcatus (L.) Sib: 31.03.1988, Sc: S, A, Er, pH, M, HI; 3.04.1988 Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Dytiscus marginalis L. Sib. 25-26.03.1988 Zl. Ig. H: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 9.04.1988. Il: S, A, Er, pH, M, HI, St; 20.04.1988. Ctj: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 04.1988 Bj: S, A, Er, pH, M, HI, St; 10.05.1988 Lo: S, A, Er, pH, M, HI, St.

Cybister lateralimarginalis (Deg.) Med. 3.04.1988. Il: S, A, Er, pH, M, HI, St.; 20.04.1988. Ctj: S, A, Er, pH, M, HI, St.

1. Fam. Gyrinidae:

Gyrinus substriatus (Steph.), Sib. 3.04.1988 Pă: S*, A, Ec, pH*, M*, HI*, Re.

CONCLUZII:

După prelucrarea acestui material, totalul speciilor este de 30 găsite din aproximativ 150, câte ar fi în fauna României la Dytiscoidea și una din 13 pentru Gyriinoidea. Speciile trecute ca posibile nu au fost găsite de noi, ci au fost citate de alți autori [8], sau au fost găsite de noi în zone apropiate cu biotopi oarecum similari [9], astfel că ne asumăm răspunderea de a le lua în considerație la întocmirea listelor statistice. Din cele 39 de specii amintite, 9 sunt mediteraneene extensive, 2 sunt ponto-mediteraneene și 28 sunt de providență siberiană.

Dacă împărțim materialul în suprafamilii și familii se constată la Dytiscoidea, că Noteridele sunt reprezentate printr-un element mediteranean și unul siberian; Laccophilidele prin două elemente mediteraneene; Colymbetidele prin 3 elemente mediteraneene și 2 ponto-mediteraneene și 8 siberiene; Hydroporidele prin 3 elemente mediteraneene și 10 siberiene și Dytiscidele prezintă o specie mediteraneană și 6 siberiene. Suprafamilia Gyriinoidea e reprezentată printr-un element siberian.

În general, elementele siberiene domină prin numărul lor atât global, cât și pe familii. Acestea probabil că au ajuns în fauna zonei, de la N-NV, penetrând culoarul Mureșului și Crișului Alb, retrăgându-se, în fața ultimei glaciațiuni cuaternare și ocupând locul speciilor mediteraneene și ponto-mediteraneene, care au lăsat mai puține forme. Totuși varietatea climatică a zonei studiate de noi este exprimată și printr-un număr relativ mare de elemente provenite din S-SE.

Speciile notate cu (+) sunt rare sau localizate, dintre care *Gaurodytes didymus* (01), este nouă pentru fauna României [9].

Studiile asupra acestor suprafamilii cât și ale altor coleoptere vor fi continuate, iar rezultatele obținute vor fi adăugate spre completare.

BIBLIOGRAFIE:

1. AHLWARTH K. (1910) „*Coleopterorum Catalogus*” Pars 21: Gyrinidae. Berlin.
2. CSIKI ERNŐ (1940) „*Die Käferfauna des Karpatenbeckens*”. Budapest.
3. FREIDE H., HARDE K., LOHSE G. (1978) „*Die Käfer Mitteleuropas*”. Band 3, Berlin.
4. HANDLIRSCH ANTON (1908) „*Fossilen Insecten und die Phylogenie der Rezenten Formen*”. Leipzig.
5. IENIȘTEA MIRCEA AL. (1975) „*Beitrag zur Kenntnis der Gyrinidae Roumaniens (Coleoptera)*” Hagae.
6. IENIȘTEA MIRCEA AL. (1975) in „*Seria monografică Porțile de Fier - Fauna*” - Dytiscoidea și Gyriinoidea. București.

7. OLOF BISTROM (1982) in „*Acta Zoologica Fennica*” - A revision of the genus *Hyphyrus* Ill. (Coleoptera - Dytiscidae). Helsinki.
8. PETRI KARL (1912) „*Siebensburgens Käferfauna*”. Hermannstadt.
9. RUCĂNESCU ADRIAN (1987) in „*Cea de-a IV-a Conferință Națională de Entomologie*” - New species of Dytiscoidea in the Roumanian Fauna. Cluj - Napoca.
10. ZIMMERMANN A. (1920) „*Coleopterorum Catalogus*” Pars 71: Dytiscidae, Haliplidae, Hygrobiidae, Ambizoidae. Berlin.

CONTRIBUTIONS À L'ÉTUDE DE LA FAUNE DES DYTISCOIDEA ET GYRINOIDEA (INSECTA-COLEOPTERA) DU SUD-OUEST DE LA TRANSYLVANIE

RÉSUMÉ

Le sud-ouest de la Transylvanie est caractérisé par la diversité des formes de relief, des formations géologiques et des climats qui lui confèrent un aspect varié en ce qui concerne les biotopes et les niches écologiques.

Le but de cet ouvrage est de faire connaître les espèces d'adéphagues aquatiques trouvées par nous-mêmes ou d'autres chercheurs dans cet espace et de mettre en relief les conditions spécifiques à l'aire de capture de chaque espèce pour conclure sur les affinités écologiques des espèces présentées.

On a eu en même temps l'intention de rappeler l'origine de chaque espèce pour délimiter les possibles couloirs de pénétration de ces espèces. Sur les 39 espèces citées 9 sont des éléments méditerranéens extensifs, 2 sont des éléments ponto-méditerranéens et 28 en sont d'origine sibérienne.

Les espèces marquées par sont rares ou localisées, dont *Gaurodytes didymus* (01.) est une espèce nouvelle pour la faune de la Roumanie.

Les études sur ces superfamilles ainsi sur d'autres coléoptères seront continuées et les résultats obtenus seront faits publics pour compléter le tableau général.